

Świętokrzyskie

z historią w tle

DESIGNOWANA TURYSTYCZNE

KWIECIEŃ 2007

PRODUKT TURYSTYCZNY

WYDANIE SPECJALNE WIADOMOŚCI TURYSTYCZNE

Region świętokrzyski słynie z malowniczego krajobrazu, krystalicznie czystych wód i imponujących pamiątek, które przypominają o bogatej i chlubnej historii tych ziem. Tu rozciąga się pasmo Gór Świętokrzyskich, jednych z najstarszych w Europie, tu znajduje się przepiękna Jaskinia Raj i tu również podziwiać można średniowieczne zamki i klasztory, które zaproszą nas w niezwykłą podróż w czasie. Twory przyrody i skarby architektury tworzą zdumiewającą mozaikę niezapomnianych wrażeń turystycznych.

Tu warto przyjechać

Na każdą porę roku

Andrzej Kiercz
dyrektor ds. rozwoju targów Kielce

ciągły, czynne nawet do 23-24 w nocy przez cały tydzień. Narty po pracy to dla mnie najlepszy sposób na relaks i odreagowanie codziennych stresów.

A kiedy przychodzą cieplejsze dni, przesiadam się na rower. W mieście jest kilkanaście kilometrów tras rowerowych, od malowniczego zalewu na północy Kielce po zabytkowy hipodrom przy stadionie na południu miasta. Warto również wybrać się na przejażdżkę poza miasto, najlepiej malowniczymi bocznymi drogami. Trasa może być niekiedy trudna technicznie, terenowo, ale tym ciekawsza: wyjazd na przełęcz czy jazda po zboczach dostarczają niezapomnianych wrażeń.

Zapraszam do Kielce – wyjątkowego miasta, które o każdej porze roku zapewni moc atrakcji. Nie każdy wie, że w zimie są tu świetne warunki do jazdy na nartach. W Kielcach i okolicach jest kilkanaście wyciągów narciarskich. Dostępne są stoki o różnym stopniu trudności, oświetlone wy-

Z lotu ptaka

Grażyna Zalewska
dyrektor hotelu Gromada w Busku-Zdroju

z pięknym wzgórzem zamkowym, którego zbocza porastała dawniej winorośl. W Pińczowie mieści się też aeroklub, dzięki któremu urok tych okolic można podziwiać z lotu ptaka. Dla mnie najbardziej urzekające są meandry rzeki Nidy. Uwielbiam latać na paralotni! To niesamowite wrażenie – momentu startu nie da się porównać z niczym innym, a kiedy jest wiatr i trzeba się z nim zmagać, przygoda jest jeszcze wspanialsza. Gorąco polecam wszystkim. Atmosfera jest niepowtarzalna, to raj dla

Jest mnóstwo miejsc, które warto odwiedzić w regionie świętokrzyskim. Ale moje ulubione to Pińczów – dawna stolica Arian,

Zalety ziemi ostrowieckiej

Jarosław Kuba, dyrektor generalny Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „BAŁT”

górnika, by pięć tysięcy lat temu drążył głębokie szyby i rozległe chodniki w poszukiwaniu krzemienia pasiastego. Region słynął z kamieniarskich i garncarskich wyrobów, a tutejsi rzemieślnicy korespondowali z polskimi królami, by ich wyroby śladem miejscowych zbóż mogły płynąć Wisłą do Gdańska. Wśród ziemiańskich tradycji regionu narodził się geniusz Witolda Gombrowicza, który przyprawił Ziemi Ostrowieckiej najslawniejszą „gębę” świata.

Zapraszam do odwiedzenia mojej Ziemi Ostrowieckiej. Ziemi, którą przesyciła niezwykła moc. To ona skłoniła neolitycznego

Inspirujący Sandomierz

Wiktor Jarema
twórca „Encyklopedii multimedialnej o Sandomierzu”

jedno z najładniejszych i najciekawszych miast nie tylko w naszym województwie, ale całym kraju. Cudnie położone i efektownie odrestaurowane zachwyca urodą i barwną historią. A przy tym wciąż idzie z duchem czasów, proponując swoim mieszkańcom i gościom coraz to nowe atrakcje. Sandomierz żyje i się rozwija, czerpiąc ze swej bogatej przeszłości, która czasem może być inspiracją do niecodziennych wyzwań.

Odwiedzając region świętokrzyski koniecznie trzeba zahaczyć o Sandomierz – to

Grillowanie na polanie

Michał Krupski
specjalista ds. promocji i badań rynkowych w koncernie chemicznym

względu na rodzinę i przyjaciół, ale przede wszystkim na niezwykle urokliwy i niepowtarzalny nastrój, jaki płynie z tych terenów. Świętokrzyskie to chyba najbardziej zielone województwo, przynajmniej mnie jawi się ono we wszystkich odcieniach zieleni. Najbardziej lubię Ciekoty – niewielką wieś 15 km od Kielce, w samym sercu Gór Świętokrzyskich, u podnóża góry Radostowa. Wokół rozciągają się piękne lasy, świetne na grzybobranie, po którym można sobie urządzić piknik w malowniczym otoczeniu.

Jestem rodowitym kielczaninem i muszę przyznać, że każdą wolną chwilę staram się spędzać w swych rodzinnych stronach. Po prostu tu czuję się najlepiej i to nie tylko ze

Zaproszenie do bajki

Stanisław Stańczyk
dyrektor Europejskiego Centrum Bajki

Może po to, żeby znaleźć się w tajemniczym i zagadkowym miejscu, w którym można spokojnie i błogo spędzić czas. A może po to, żeby coś ciekawego przeżyć. To wszystko faktycznie będzie można przeżyć w Pacanowie już za dwa lata, gdy powstanie tu Europejskie Centrum Bajki. A dziś? Jest tu pomnik Koziołka Matołka, którego koniecznie trzeba chwycić za brodę i pomyśleć życzenie, a na pewno się spełni. Odbyna się tu także jedna z największych, w Polsce imprez dla dzieci – Festiwal Kultury Dziecięcej. Zawsze w połowie czerwca jest moc atrakcji dla całych rodzin, między innymi: występy zespołów teatralnych, tanecznych, wokalistów i Wielki Bajkowy Korowód.

Myslę, że każdy choć raz powinien wybrać się do Pacanowa. Jak wiadomo: „W Pacanowie kozy kują. Więc Koziołek mądra głowa, błąka się po całym świecie, aby dojść do Pacanowa”. Tylko po co? Może po to, żeby poczuć się znów dzieckiem, wspominać beztroskie czasy zabawy i uciechy.

Zapraszamy w Miejsca Mocy i świętokrzyskiej gościnności!!!

**Adam Jarubas,
Marszałek Województwa
Świętokrzyskiego**

Pragnę zaprosić do magicznego i pełnego mocy regionu świętokrzyskiego, do miejsc, gdzie czerpać możemy siłę duchową, fizyczną i intelektualną.

W poszukiwaniu sił duchowych płynących z miejsc kultu zapraszam Państwa do wędrówki na „milenijny” Święty Krzyż, do sanktuarium w Kałkowie-Godowie, do cysterskich klasztorów w Jędrzejowie, Wąchocku i Koprzywnicy. Spragnionym kontemplacji polecam pustelnię Złotego Lasu w Rytwianach.

Mocą intelektualną napelnia Państwa podróże do historycznych miejsc związanych ze skarbami przeszłości jakie pozostawili mieszkańcy tej ziemi. Unikatowe zabytki architektury Sandomierza, Kielc, Klimontowa, Pińczowa, Wiślicy czy też Szydłowa są świadectwem niezwykłego potencjału kulturowego i edukacyjnego Ziemi Świętokrzyskiej. Na terenie całego regionu podziwiać możemy liczne zamki (Chęciny, Sobków, Krzyżtopór – Ujazd) i pałace (Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach, Oblęgorek, Kurozwęki), a bogatym dopełnieniem śladów przeszłości są interesujące muzea w Jędrzejowie i Sandomierzu. W swoistą podróż w czasy Staszicowskiego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego przeniosą Państwa doskonale zachowane zabytki ówczesnej techniki, a kontakt z tradycjami i ob-

rzędami ludowymi zapewni Park Etnograficzny w Tokarni. Odwiedzając rezerwat archeologiczny w Krzemionkach, zobaczyć możemy miejsce wydobycia krzemienia pasiastego będącego obecnie jednym z najmłodniejszych kamieni wśród jubilerów. Mocy fizycznej nabiorą Państwo, korzystając ze źródeł turystyki aktywnej i uzdrowskiej. W nowoczesnych sanatoriach w Busku i Solcu Zdroju usługi lecznicze są świadczone na europejskim poziomie. Miłośników mocnych wrażeń zapraszają aerokluby w Masłowie i Pińczowie, ośrodki jazdy konnej, wyciągi narciarskie, a także organizatorzy spływów kajakowych. W kontakcie z piękną i nieskażoną przyrodą pomogą szlaki piesze i rowerowe oraz atrakcyjnie położone zbiorniki wodne.

To jest tylko namiastka atrakcji, które mogą Państwo spotkać, odwiedzając region świętokrzyski.

Zapraszam w Świętokrzyskie!!!

Urząd Marszałkowski
Województwa Świętokrzyskiego
aleja IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 041 342 18 78
fax 041 344 52 65
e-mail: kancelaria@sejmik.kielce.pl
www.sejmik.kielce.pl

R E K L A M A

Sandomierz – Królewskie Miasto

Zlokalizowane na siedmiu wzgórzach średniowieczne miasto Sandomierz należy do najpiękniejszych i najstarszych w Polsce. Zachowało się tu ponad 120 zabytków architektury z różnych epok. Do najwyższej klasy zaliczane są: średniowieczny układ urbanistyczny miasta z renesansowym ratuszem w centrum rynku oraz jeden z najstarszych obiektów ceglanych na terenie naszego kraju – kościół św. Jakuba. Czasy Kazimierza Wielkiego pamiętają: Zamek Królewski – obecnie siedziba Muzeum Okręgowego, Brama Opatowska – jedyna zachowana do dziś brama w systemie obwarowań murów obronnych oraz katedra z XIV w. z cennymi freskami bizantyjsko-ruskimi wewnątrz. W późnorenansowym Collegium Gostomianum z XVII w. od ponad 400 lat funkcjonuje jedna z najstarszych szkół średnich w kraju, a Dom Długosza – doskonale zachowany przykład gotyckiego domu mieszkalnego – mieści wewnątrz bogate zbiory Muzeum Diecezjalnego. Na turystów czeka również około 470-metrowa Podziemna Trasa Turystyczna. W ciepłe i słoneczne dni na rynku i w kamienicy Oleśnickich odbywają się pokazy walk rycerskich, tańców dworskich oraz „Żywych szachów”, a co roku w pierwszych dniach lipca w mieście odbywa się Międzynarodowy Turniej Rycerski o Miecz Zawiszy Czarnego.

Sandomierz to miasto zatopione w zieleni. Liczące około 500 mln lat Góry Pieprzowe są nazwę zawdzięczając kolorowi skały, z której są zbudowane. Tzw. łupki ilaste pod wpływem czynników atmosferycznych utleniły się i pokruszyły przypominając swym wyglądem pieprz. Obecnie tworzą unikatowy w Europie rezerwat geologiczno-przyrodniczy, na terenie którego dominuje dzika róża i granatowo owocujące jałowce. Stąd też rozciąga się piękny widok na dolinę Wisły oraz skarpe Starego Miasta. Drugim cennym obiektem przyrodniczym w Sandomierzu jest głęboki, miejscami na 10 m i długi na 400 m, lessowy Wąwóz Królowej Jadwigi. Legenda głosi, iż to właśnie tędy przechadzała się goszcząc w Sandomierzu, urodzona ok. 1374, roku Królowa Jadwiga.

**Punkt Informacji Turystycznej
Oddział PTTK w Sandomierzu**
ul. Rynek 12, 27-600 Sandomierz
tel. 015 832 23 05, tel./fax 015 832 26 82
www.pttk-sandomierz.pl

Urząd Miejski w Sandomierzu
Plac Poniatowskiego 3
27-600 Sandomierz
tel. 015 644 01 00, fax 015 644 01 01
www.sandomierz.pl

- * * *
- 28.04.-09.09.2007 – Księstwo Sandomierskie: pokazy walk rycerskich tańca dworskiego i występy w każdy weekend,
 - 19.05.2007 – Festiwal Aktywnego Wypoczynku
 - 24.06.2007 – Sandomierska Truskawkowa Niedziela
 - 30.06.-1.07.2007 – Turniej o Miecz Zawiszy Czarnego
 - 1-14.07.2007 – Warsztaty plastyczne „Tęczowy plener”
 - 7-8.07.2007 – Ogólnopolskie Zawody w Wędkowaniu Nocnym o Puchar X wieków Sandomierza
 - 16-29.07.2007 – Sandomierskie spotkania z malarstwem
 - 14.07.2007 – Między Szantami a Brzegiem Wisły
 - 2.09.2007 – Pożegnanie wakacji
 - 9.09.2007 – Jarmark Jagielloński
 - Koniec sierpnia – wrzesień – festiwal „Muzyka w Sandomierzu”

Zapraszamy

TURYSTYCZNE

Wydawnictwo: Eurosystem – Jarosław Śleszyński, Wawelska 78, ap. 30 (wejście od ul. Glogera 1), 02-034 Warszawa, tel.: (22) 822 20 16, fax: (22) 823 78 83, e-mail: wiadomosci@eurosys.pl. Wydanie powstało we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego. Opracowanie: Nina Szydłowska, Dominika Gasik, Reklama: Jagoda Walczak (dyrektor), Joanna Markowska, Skład i łamanie: Studio Trojkat. Dwutygodnik dostępny w PRENUMERACIE: Zamówienia przyjmujemy pod numerem tel.: (22) 822 20 16, e-mail: eurosys@pro.onet.pl, www.eurosys.pl. Nakład 6000 egz.

Powiat kielecki

Starostwo Powiatowe w Kielcach

al. IX wieków Kielc 3

25-516 Kielce

województwo świętokrzyskie

tel. 041 344-54-29, fax. 041 344-28-25

starostwo@powiat.kielce.pl, www.powiat.kielce.pl

Starosta Kielcecki
Zenon Janus

Góry Świętokrzyskie – jedne z najstarszych w Europie – od zawsze przyciągały turystów, którzy wędrując szlakami turystycznymi nie tylko podziwiali piękno krajobrazu, bogactwo roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową, ale i poznawali zabytki architektury i naszą świętokrzyską bogatą mitologię.

To właśnie w sercu Gór Świętokrzyskich leży powiat kielecki – największy w Polsce, bo swoim zasięgiem obejmujący 19 gmin, zajmujących obszar 2246 km kw. Stanowi to aż 20 proc. powierzchni całego województwa świętokrzyskiego. Powiat liczy prawie 200 tys. mieszkańców.

O niezwykłych walorach Gór Świętokrzyskich świadczy choćby fakt, że w 1959 roku powstał tu Świętokrzyski Park Narodowy, a w 1988 r. ustanowiono Zespół Parków Krajobrazowych zajmujący 80 tys. ha powierzchni ze sferą ochronną – ponad 84 tys. ha. Na ich obszarze znajduje się 25 rezerwatów przyrody, 104 pomniki przyrody, rozwija się turystyka piesza, kolarska, chętnie przyjeżdżają tu wędkarze, miłośnicy kajakarstwa i jeździectwa.

Turyści mogą „zmierzyć się” z jednymi z najstarszych w Europie pasmami górskimi, ze szczytem – Łysicą (612 m n.p.m.), które są znakomicie oznakowane i po których wędrowka dostarcza wielu niezapomnianych wrażeń.

Wizytówką powiatu kieleckiego jest Święty Krzyż z zespołem klasztornym Benedyktynów i kościołem późnobarokowym. Pierwsi zakonnicy przybyli na wzgórze tysiąc lat temu, zgodnie z przekazami zostali sprowadzeni przez Dąbrówkę. W XII wieku powstało tu słynące na całą Europę opactwo, będące przez wiele wieków było najważniejszym polskim sanktuarium, do którego pielgrzymowali pątnicy ze wszystkich stron. A wszystko to dzięki przechowywanym tu relikwiom drzewa z krzyża, na którym umarł Chrystus. Przed wiekami podarował je zakonnikom książę węgierski Emeryk. Od 1936 roku gospodarzami klasztoru na Świętym Krzyżu są gościnni ojcowie Oblaci, których głównym postępowaniem są misje.

Odwiedzając Święty Krzyż lub wspinając się na szczyt Łysicy, można podziwiać charakterystyczne elementy tego terenu jakim są gołoborza – rumowiska skalne, które powstały w wyniku wietrzenia piaskowców kwarcytowych i ruchów tektonicznych.

Święta Katarzyna

Tokarnia

U stóp Świętego Krzyża leży Nowa Słupia – urokliwa wieś, w której co roku odbywają się Dymarki Świętokrzyskie, impreza stworzona przed 41 laty na bazie odkryć starożytnych piecowisk do wytopu żelaza. Tu także znajduje się kamienna figura Pielgrzyma Świętokrzyskiego, z którą związana jest niezwykła legenda. Głosi ona, że ów Pielgrzym, wędrujący na Święty Krzyż, każdego roku posuwa się w górę o zaledwie jedno ziarenko, ale gdy dojdzie na szczyt, nastąpi koniec świata.

Ale powiat kielecki to nie tylko Święty Krzyż. Tu prawie każde miejsce warte jest odwiedzenia. Jadąc trasą z Warszawy do Krakowa z daleka można zobaczyć ruiny zamku w Chęcinach. Monumentalna budowla powstała w 1307 roku, a zlokalizowano ją na najwyższym

wzniesieniu w okolicy, dzięki czemu możemy podziwiać piękne, świętokrzyskie krajobrazy. Była to typowa budowla obronna, nic więc dziwnego, że każdego roku odbywają się tu turnieje rycerskie.

Nieopodal Chęcina – w Tokarni – znajduje się Muzeum Wsi Kieleckiej – położony na 72 hektarach skansen, do którego z całego regionu zostały przeniesione zabytkowe chałupy mieszkalne, pomieszczenia gospodarcze, a także wspaniałe, modrzewiowy dwór z Suchedniowa oraz zabytkowy kościółek z Rogowa. W tej drewnianej świątyni odbywają się msze święte, które gromadzą okolicznych mieszkańców i turystów. Kościółek otwarty jest także dla nowożeńców, którzy w nietypowej, nawiązującej do tradycji świętokrzyskiej wsi scenarii, chcą wziąć ślub. Prawie każdego tygodnia skansen w Tokarni oferuje odwiedzającym szereg atrakcji – takich jak choćby degustacja regionalnych potraw, pokazy tradycyjnych rzemiosł czy wytopki ołowiu.

Odwiedzając skansen

Święty Krzyż

Gołoborze

w Tokarni czy ruiny zamku w Chęcinach, koniecznie trzeba odwiedzić Jaskinię Raj – rezerwat przyrody słynący z najbogatszej w Polsce szaty naciekowej, na który składa się 240-metrowy system korytarzy. Zwiedzając go, można podziwiać unikalne pizoidy – zwane perłami jaskiniowymi.

Wielką atrakcją powiatu kieleckiego jest 700-letni dąb

„Bartek”, ogromne drzewo, którego pierścień wynosi – 3,14 m, obwód pnia przy ziemi – 14,4 m. Drzewo ma 30 metrów wysokości. Jeśli już odwiedzimy dąb „Bartek”, koniecznie trzeba zajrzeć do pobliskiego Samsonowa, gdzie zachowały się ruiny wielkiego pieca i budynków przemysłowych, które są świadectwem istnienia Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

Z ziemią kielecką związani są wielcy polscy pisarze – w Oblęgorku znajduje się Muzeum Henryka Sienkiewicza. Autor „Trylogii” otrzymał dworek w tej urokliwej wsi w 1900 roku jako dar narodu polskiego. Choć na stałe mieszkał w Warszawie, chętnie przyjeżdżał tu na letni wypoczynek. W Oblęgorku do dziś mieszka rodzina noblisty.

Wiele miejsc związanych jest z postacią Stefana Żeromskiego – pisarz przyszedł na świat w Strawczyźnie, mieszkał w Ciekotach, uczył się w Kielcach. Wielokrotnie w swoich utworach autor powracał do miejsc swojej młodości chwalać ich piękno. Szczególnym tego wyrazem jest poemat „Puszcza Jodłowa”. Z Kielecczyną związane są także osoby Witolda Gombrowicza i Gustawa Herlibga-Grudzińskiego.

Okolice powiatu kieleckiego są doskonałym miejscem na wypoczynek – znajdują się tu pięknie położone zbiorniki wodne (m.in. Chańcza w gminie Raków), szlaki turystyczne (o łącznej długości 1300 km) oraz rowerowe (których długość wynosi 1100 km). W ostatnich latach nasz region stał się oazą dla narciarzy – miłośnicy białego szaleństwa chętnie zaglądają do Krajna, Tumlina czy na kielecki Telegraf i Górę Pierścienicę.

Od lat w powiecie kieleckim rozwija się agroturystyka – do naszych gospodarstw przyjeżdżają turyści nie tylko z Polski, ale i całej Europy, którzy chwalą kielecką gościnność, walory krajobrazu i wyśmienitą kuchnię.

Zamek Królewski w Sandomierzu

Inicjatywę wzniesienia murowanego zamku na miejscu wczesnośredniowiecznego grodu przypisuje się Kazimierzowi Wielkiemu. Gotyckie zabudowania obejmowały dwa budynki mieszkalne z kaplicą, kuchnię, browar, młyn konny, spichlerz oraz bramę ze zbrojownią. W kolejnych wiekach budynek zamku przechodził liczne przebudowy i rozbudowy. Za panowania Zygmunta Starego (w latach 1520-1526) została rozpoczęta wielka rozbudowa, prowadzona w kilku etapach przez blisko wiek. Za panowania Zygmunta Augusta zarysował się ostatecznie czworobok renesansowego zamku (lata 1564-1565), jednak prace nie zostały całkowicie ukończone. Od 1986 r. zamek stał się siedzibą Muzeum Okręgowego, gdzie możemy podziwiać wystawy prezentujące m.in. zbiory archeologiczne i etnograficzne. Obecnie jest to czterokondygnacyjna budowla na planie prostokąta, z dwiema narożnymi wieżami, nakryta wysokim dachem czterospadowym. W elewacji wschodniej, późnoklasycyistycznej, zachowane są tablica erekcyjna Zygmunta I Starego z 1520 r. i renesansowy kartusz z orłem zygmontowskim, przypominające o królewskim rodowodzie założenia. Zamek znajdował się na głównym królewskim szlaku komunikacyjnym.

Muzeum Okręgowe – Zamek
ul. Zamkowa 12, 27-600 Sandomierz
tel. 015 644 57 57, fax 015 832 22 65
<http://mosandomierz.republika.pl/>

Zatrzymywali się tu podróżujący królowie z dworem i kancelarią, dostojnicy państwowi, rezydowali tu starostowie, podstaroście, podstolowie i sędziowie oraz podkomorzowie Ziemi Sandomierskiej.

Starachowice – Muzeum Przyrody i Techniki

Muzeum Przyrody i Techniki to miejsce wyjątkowe pod względem różnorodności swoich zbiorów. Jego najcenniejszym elementem jest Zespół Wielkopiecowy z połowy XIX w. Jest to jednocześnie najlepiej zachowany kompleks zakładów hutnictwa żelaza w Europie. W muzeum można zobaczyć osadę starożytnego hutnictwa żelaza z piecowiskiem dymarskim, zabytkowe auta produkowane niegdyś przez Zakłady Starachowickie oraz skamieniałe tropy dinozaurów. Dla dzieci i młodzieży organizowane są interesujące lekcje podzielone na trzy działy tematyczne: „Od pieca dymarskiego do wielkiego pieca”, „Miasto stara i boforsa”, „Tropami świętokrzyskich dinozaurów”.

Starachowickie Muzeum harmonijnie łączy ekspozycje przyrodnicze i techniczne. Zakres jego działania jest wszechstronny i obejmuje następujące działy: geologiczny, archeologiczny, przyrodniczy, historii hutnictwa żelaza i techniki samochodowej. Co roku muzeum organizuje piknik archeologiczny „Żelazne Korzenie” – imprezę cieszącą się bardzo dużym zainteresowaniem wśród gości. Piknik ma na celu przybliżenie życia codziennego oraz zajęć ludzi żyjących na naszych ziemiach w okresie wpływów rzymskich.

Muzeum Przyrody i Techniki
Ekomuzeum im. J. Pazdura
ul. Wielkopiecową 1
27-200 Starachowice
tel./fax 041 275 40 83
www.ekomuzeum.pl

Muzeum Narodowe w Kielcach

Siedzibą Muzeum Narodowego w Kielcach jest pałac należący niegdyś do biskupów krakowskich – właścicieli rozległych dóbr świętokrzyskich – a ufundowany w latach 1637-1641 przez Jakuba Zadzikę. Jest najlepiej zachowanym obiektem architektonicznym w Polsce, pochodzącym z czasów Wazów. Na piętrze zachowały się oryginalne wnętrza, stropy belkowe, malowidła na stropach i fryzy malowane na ścianach. Na tyłach rezydencji odtworzono ogród ozdobny, zwany włoskim, z XVII-wiecznym układem kwatrowym. Działające w pałacu muzeum posiada ekspozycje stałe: zabytkowe wnętrza z XVII i XVIII w., dawne

Muzeum Narodowe
Pałac Biskupów Krakowskich
pl. Zamkowy 1, 25-010 Kielce
tel. 041 344 40 14
www.muzeumkielce.net

uzbrojenie europejskie i wschodnie, sanktuarium marszałka Józefa Piłsudskiego, galeria malarstwa polskiego i sztuki zdobniczej (m.in. J. Kossak, J. Chełmoński, J. Malczewski). W pobliżu pałacu podziwiać można przepiękny Ogród Włoski – żywe dzieło sztuki. Najnowszym nabytkiem muzeum jest jedna z największych w kraju kolekcja porcelany ćmielowskiej.

Agroturystyka – na łonie świętokrzyskiej przyrody

Wciąż nie masz pomysłu, jak spędzić urlop czy wakacje? Masz dość miejskiego zgiełku, a nie chcesz wydać fortuny na wypoczynek? Mamy znakomitą propozycję – wczasy na łonie przyrody w jednym z gospodarstw agroturystycznych województwa świętokrzyskiego. Na jego urokliwym obszarze zlokalizowanych jest około 400 gospodarstw agroturystycznych dysponujących miejscami noclegowymi w pokojach o zróżnicowanym wyposażeniu i standardzie. Gościnni gospodarze oferują smaczne, tradycyjne posiłki z produktów pochodzących z ich gospodarstw, dbają o należyty wypoczynek agrowczasowiczów i zapewniają im wiele atrakcji. Zwolennicy aktywnego wypoczynku mogą

Świętokrzyska Federacja
Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej
„Ziemia Świętokrzyska”
Siedziba przy Świętokrzyskiej Izbie Rolniczej, al. IX Wieków Kielce 3
25-516 Kielce
tel. 041 344 18 73, 015 832 01 16
0 516 048 096

skorzystać z setek kilometrów szlaków rowerowych, ośrodków jazdy konnej, przejażdżek bryczką, a zimą – wybrać się na kuli. Obfitość otaczających, przepięknych lasów zachęca do grzybobrania, wypraw na jagody i borówki. Czyste rzeki, liczne zbiorniki wodne i stawy to raj dla amatorów kąpeli i uprawiania sportów wodnych.

Klasztor Cysterski w Jędrzejowie

Jędrzejów jest położony 38 km od Kielc, przy trasie międzynarodowej E7, w kierunku Krakowa i Katowic. Miasto słynie z zabytkowego klasztoru – pereł architektury sakralnej w tych rejonach. W 1149 r. do obecnego Jędrzejowa przybyli zakonnicy z francuskiego opactwa cysterskiego Morimond w Burgundii i wybudowali pierwszy na ówczesnych ziemiach polskich klasztor cysterski. Opactwo składa się z trójnawowej bazyliki z transeptem oraz zabudowań klasztornych, z których do dnia dzisiejszego zachowały się jedynie trzy skrzydła. Obecny kościół jest murowany, późnoromański w zrębie, z przekształceniami gotyckimi i barokowymi. We wnętrzu

Sanktuarium bł. Wincentego Kadłubka

ul. Klasztorna 10,
28-300 Jędrzejów
tel. 041 386 23 08
www.kielce.opoka.org.pl/dekanaty/sanktuaria/jedrzejow.html

świątyni na uwagę zasługują późnoromańskie wsporniki w kaplicach południowych. Warto wiedzieć, że ostatnie lata swojego życia spędził tu bł. Wincenty Kadłubek, który zrezygnował z godności biskupiej, aby przywdziać mnisi habit. W jednej z kaplic umieszczono ołtarz grobowy Kadłubka z posrebrzaną trumną zawierającą jego święte relikwie.

Klasztor Cysterski w Wąchocku

Wąchock to miasteczko nieopodal Starachowic, słynące nie tylko z popularnych dowcipów, ale przede wszystkim z cystersów sprowadzonych tu w 1179 r. z burgundzkiego opactwa Morimond przez biskupa krakowskiego Gedeona Gryfitę. W latach 1218-1239 włoski warsztat cysterski Br. Simona wznosił tu kamienne opactwo wzorowane na architekturze toskańskiej. Do dziś zachował się pierwotny romański układ zespołu klasztorowego. W późniejszych latach zespół klasztorny wielokrotnie przebudowywano. Przybywający tu miłośnicy architektury sakralnej mogą podziwiać późnoromański kościół klasztorny zbudowany na planie krzyża łacińskiego z dwubarwnych ciosów kamiennych oraz klasztor z doskonale zachowanymi romańskimi wnętrzami, przepięknym kapitułarem będącym wyjątkowym arcydziełem cystersów w Polsce. W krużgankach znajduje się krypta grobowa mjr. Jana Piwnika „Ponurego” – legendarnego dowódcy Świętokrzyskich Zgrupowań AK. W budynku klasztornym zaś (obok furty), mieści się Muzeum o. Cystersów, gdzie można podziwiać unikatową kolekcję pamiątek z okresu powstań

Muzeum Ojców Cystersów – klasztor w Wąchocku

ul. Kościelna 14, 27-215 Wąchock
tel. 041 271 50 66

narodowych, zgromadzonych przez ks. ppłk. Walentego Ślusarczyka. Zespół Opactwa Cystersów w Wąchocku jest jednym z najważniejszych obiektów europejskich szlaków kulturowych – Szlaku Cysterskiego i Romańskiego.

Świętokrzyskie pyszności

Region świętokrzyski to raj dla smakoszy regionalnych dań i potraw oraz miłośników zdrowej, ekologicznej żywności. Świętokrzyskie posiada ponad 60 potraw regionalnych, podawanych w lokalnych restauracjach, jak i gospodarstwach agroturystycznych. Rosnącą sławą cieszą się świętokrzyskie owoce: śliwka szydlowska, śliwka Damach z Poniądzia, sandomierskie jabłka, wiśnia ze Słupi Nadbrzeżnej czy truskawki z Bielin. Równie smaczne są potrawy z korzyńskiej fasoli, serwowane m.in. w zamku Derstawa w Busku-Zdroju, gęsiina z gospodarstwa agroturystycznego Grażyny Korepty z Siesławic czy bodzentynski chleb ze starej piekarni na Rynku Głównym w Bodzentynie. Wypoczywając w Świętokrzyskiem, należy koniecznie skosztować serwowanej w tutejszych restauracjach zalewajki świętokrzyskiej, zaś na turystów odwiedzających Raków czeka historyczna potrawa dzionie, której głównymi składnikami są maca i podgardle wieprzowe. A na frasunek gospodarstwo agroturystyczne Orzechówka k. Bodzentyna proponuje Ćmagę Świętokrzyską – napitek na bazie wina i ziół o właściwościach leczniczych.

Świętokrzyska Federacja Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej „Ziemia Świętokrzyska”

Siedziba przy Świętokrzyskiej Izbie Rolniczej, al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce
tel. 041 344 18 73, 015 832 01 16
0 516 048 096

Krzemionki k. Ostrowca Świętokrzyskiego

Niedaleko Ostrowca Świętokrzyskiego możemy obejrzeć neolityczną kopalnię krzemienia pasiastego, odkrytą w 1922 roku. Kompleks prehistorycznych kopalń w Krzemionkach należy do największych obiektów tego typu w Europie. Jego wyjątkowe znaczenie wynika z bardzo dobrze zachowanego krajobrazu nakopalanego oraz architektury podziemi. Znajduje się tu Podziemna Trasa Turystyczna – najdłuższa tego typu w Europie, bo aż 500-metrowa! Warto obejrzeć również zrekonstruowany szyb i obozowisko przyszybowe, skansen archeologiczny oraz wioskę neolityczną z chałupami społeczności kultur pucharów lejkowatych i amfor kulistych. Wydobywany tu krzemień pasiasty służył do wykonywania prymitywnych narzędzi:

Muzeum i Rezerwat Archeologiczno-Przyrodniczy

Krzemionki k. Ostrowca Św.
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
tel. 041 262 09 78
fax 041 265 36 51
www.krzemionki.pl

siekierek, grotów, skrobaków. Dla dzieci i młodzieży na terenie rezerwatu prowadzone są lekcje muzealne, przybliżające życie naszych prehistorycznych przodków. Trzynastę lattemu, w 1994 r., „Krzemionki” zostały uznane za Pomnik Historii. W rok później teren ten uznano za rezerwat przyrody. Obecnie trwają przygotowania do wpisu Krzemionek na listę światowego dziedzictwa ludzkości UNESCO.

Zamek Królewski w Chęcinach

Zamek położony jest niedaleko Kielc, przy trasie E77 Kielce – Kraków. Wzniesiono go na skalistym wzgórzu w średniowieczu, a kiedy w XIV w. został rozbudowany przez Kazimierza Wielkiego, uznawany był za najpotężniejszą warownię w kraju. Zamek w Chęcinach był rezydencją rodzin królewskich, królowych i wdów. Mieszkała tu m.in. królowa Bona. Zamek dzieli się na dwie części: starszą (górną), znajdującą się między dwoma basztami, oraz młodszą (dolną), z ostrołukową furtką i czworoboczną basztą. Na Górze Zamkowej do dziś przetrwał zarys murów

Urząd Gminy i Miasta w Chęcinach

pl. 2 Czerwca 4, 26-060 Chęciny
tel. 041 315 10 06
www.checiny.com

obwodowych, trzy wieże i fundamenty budynków mieszkalnych. W jednej z wież urządzono punkt widokowy. W Chęcinach oprócz historycznego zamku podziwiać możemy także m.in. wczesnobarokowy klasztor ss. Bernardynek, kościół i klasztor Franciszkanów, kościół parafialny wzniesiony w I połowie XIV w. oraz renesansowy budynek dawnej karczmy.

Park Etnograficzny w Tokarni

W Tokarni (przy trasie E77 Kielce–Kraków), w malowniczym zakolu Czarnej Nidy, możemy spacerować pośród drewnianych obiektów z przełomu XVIII i XIX w., rozlokowanych na powierzchni ponad 70 ha. W tym wyjątkowym parku Etnograficznym w Tokarni znajdują się zabytkowe obiekty, przeniesione z różnych miejscowości regionu świętokrzyskiego. Prezentowane są tu m.in. wnętrza chałup i warsztatów rzemieślniczych, apteki, sklepiku i pracowni krawieckiej, wiernie pokazujące życie

Park Etnograficzny

– Muzeum Wsi Kieleckiej

Tokarnia 303, 26-060 Chęciny
tel. 041 315 41 71
www.mwk.com.pl

ówczesnych mieszkańców naszego regionu. Do najciekawszych zaliczyć trzeba spichlerz dworski ze Złotej z 1719 r., modrzewiowy dwór z Suchedniowa z 1856 r., a także barokowy kościół pw. Matki Bożej Pocieszenia z Rogowa.

Święty Krzyż – 1000 lat życia monastycznego

Przed wiekami był miejscem pogańskiego kultu, którego śladem jest kamienny wał kultowy.

Data założenia klasztoru Benedyktynów na Łysej Górze nie jest znana. Według tradycji, w 1006 r. na szczycie powstało opactwo Benedyktynów ufundowane przez Bolesława Chrobrego. Jego nazwa pochodzi od relikwii drzewa Krzyża Świętego, przechowywanych kościele. Jest to jedno z najważniejszych miejsc kultu religijnego i pielgrzymek w kraju. Poprzez wieki pielgrzymowali do Świętego Krzyża królowie, magnaci, a szczególnie garnał się lud polski. Najciekawszą z tras prowadzących na Święty Krzyż jest tzw. Droga Królewska z Nowej Słupi.

Sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego oraz Muzeum Misyjne Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej

Święty Krzyż 1
26-004 Bieliny, gmina Nowa Słupia
tel. 041 317 70 21
www.swietykrzyz.pl

W klasztorze na szczycie znajdują się dziś Muzeum Misyjne Zakonu Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej z pamiątkami przywiezionymi z wypraw misyjnych oraz Wystawa Świętokrzyskiego Parku Narodowego.

Po trudach zwiedzania turystów postawią na nogi potrawy z kuchni klasztornej wraz z nalewką Sekret Opata.

R E K L A M A

zapraszamy do hotelu pod cizemką
w samym centrum starego miasta w sandomierzu

Hotel Restauracja
1563
Pod Cizemką

w naszych zabytkowych wnętrzach
będziemy gościć państwa
winem, miodem i życzliwością

w hotelu znajduje się:
8 pokoi 2-osobowych, w tym 2 o podwyższonym
standardzie, oraz 1 apartament

do dyspozycji gości mamy:
restaurację, kawiarnię, winiarnię,
salonik myśliwski i salę konferencyjną.

hotel pod cizemką czeka na państwa

sandomierz, rynek 27
tel. [0-15] 832 05 50, 832 05 51
fax: [0-15] 832 05 52

e-mail: BIURO@sandomierz-hotel.com.pl

Szydłów – polskie Carcassonne

Szydłów z powodu doskonale zachowanego średniowiecznego układu urbanistycznego oraz murów miejskich już przed laty zyskał miano polskiego Carcassonne. Wykonane z lokalnego wapienia w XIV wieku mury miejskie mierzyły 1080 m długości i do 1,8 m szerokości. Dodatkowym zabezpieczeniem miasta oraz tutejszego zamku – wybudowanego na zlecenie Kazimierza Wielkiego ok. 1354 roku – wzdłuż południowego odcinka murów znajdowała się

fosa, której resztki zachowały się do dzisiaj. Budowle zamkowe miasta, usytuowane w jego narożu, wchodziły ongiś w skład Kazimierzowskiego systemu obrony kraju, spełniając funkcje ustrojowo-administracyjne i polityczno-strategiczne.

Do najważniejszych zabytków miasteczka zaliczają się: mury obronne wraz z Bramą Krakowską, zespół zamkowy (Sala Rycerska, Skarbczyk, Brama Zamkowa), kościół farny pw. św. Władysława, kościół

Muzeum Regionalne
ul. Szkolna 8, 28-225 Szydłów
tel. 041 354 51 46, www.szydlow.pl
Gminne Centrum Kultury
ul. Targowa 3, 28-225 Szydłów
tel. 041 354 53 13

pw. Wszystkich Świętych. Na północ od rynku stoi późnogotycka synagoga wzniesiona przed 1564 r., w której obecnie mieści się gminny ośrodek kultury.

Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach

W 1624 r. dla kamedułów kongregacji Monte Corona w pobliżu miejscowości Rytwiany wybudowano Eremus Silvae Aureae – Pustelnię Złotego Lasu. Powstał wówczas kościół pw. Zwiastowania NMP, zabudowania klasztorne i gospodarce oraz eremitorium – czyli zespół domków pustelniczych. Do dziś przybywający w te okolice turyści podziwiać mogą kościół z barokowym wyposażeniem, część parterowych zabudowań klasztornych z tzw. Eremem Tęczyńskiego – jedynym zacho-

wanym domkiem pustelniczym – oraz część budynków gospodarczych, w których mieściły się: kuchnia klasztorna, foresteria i apteka. Od 2001 r. opiekę nad zespołem klasztornym sprawuje Ośrodek Kultury i Edukacji „Źródło”, dzięki jego staraniom odbudowano już pierwszy domek eremicki – Pustelnię św. Benedykta, w której turysta zostaje przeniesiony do enklawy ciszy i spokoju, by zregenerować swe siły psychofizyczne.

Od kilku lat istnieje Stowarzyszenie

Pustelnia Złotego Lasu
Klasztor 1, 28-236 Rytwiany
tel. 015 864 77 95
www.pustelnia.rytwiany.opoka.info

Miłośników Pustelni Złotego Lasu w Rytwianach. Jego działalność opiera się na pracy społecznej członków, którzy włączają się we wszystkie działania Ośrodka „Źródło”. Wspólnie organizowane są m.in. imprezy okolicznościowe dla mieszkańców regionu.

Zamek Krzyżtopór w Ujeździe

Zamek został wzniesiony ok. 1644 r. na polecenie wojewody sandomierskiego Krzysztofa Ossolińskiego. Nazwa Krzyżtopór pochodzi od symboli, które znajdowały się po obu stronach bramy wjazdowej: krzyż, jako wyznacznik wiary, symbol kontrreformacji, oraz topór, czyli herb rodowy Ossolińskich. Pałac-forteca w wiosce Ujazd miał świadczyć o zamożności i sile rodu. Zbudowany został jak na tamte czasy z ogromnym rozmachem, wedle nowej myśli inżynierskiej. Legenda głosi, że został wybudowany na wzór kalendarza: całość symbolizuje jeden rok, 4 baszty – kwartały, 12 dużych sal – miesiące, 52 pokoje – tygodnie, a 365 okien – dni w roku. Jedną z sal miała sufit, który był jednocześnie dnem wielkiego akwarium z egzotycznymi rybami. Ruiny zamku należą do najciekawszych w Europie.

Zamek Krzyżtopór
Ujazd, gm. Iwaniska
tel. 015 860 11 33
www.krzyztopor.pl

Opatów

Leżący na dawnym Szlaku Bursztynowym Opatów szczyci się wieloma cennymi pamiątkami. Najcenniejszym zabytkiem miasteczka jest kolegiata św. Marcina, pamiętająca okres romański. Do dziś można w niej podziwiać romańskie okienka, tzw. biforia, oraz dekoracje w formie fryzu. Na szczególną uwagę zasługują umieszczone w lewej nawie transeptu nagrobki rodziny Szydłowieckich z ciekawą płaskorzeźbą z brązu, tzw. Lamentem Opatowskim. Do tej trzynawowej świątyni, zbudowanej na planie krzyża łacińskiego, prowadzi droga przez renesansową Bramę Warszawską. Nieopodal kościoła znajduje się rynek, na którym stoi przysadzisty ratusz z przełomu XVI/XVII w., a pod nim udostępniono do zwiedzania 400-metrową Podziemną Trasę Turystyczną. Warto również zwiedzić klasztor oo. Bernardynów.

Punkt Informacji Turystycznej
Oddział PTTK w Opatowie
pl. Obrońców Pokoju 18, 27-500 Opatów
tel. 015 868 27 78
<http://free.ngo.pl/pttkopatow>

R E K L A M A

Europejskie Centrum Bajki
im. Koziołka Matołka w Pacanowie
28-133 Pacanów, tel./fax 041 37 65 088
www.pacanow.eu, e-mail: ecb@pacanow.eu

Festiwal Kultury Dziecięcej - Pacanów

Co roku w czerwcu, co roku w Pacanowie

Największy w Polsce festiwal kultury tworzonej przez dzieci. Festiwal to dwa dni prezentacji, dwie sceny plenerowe. Spotkania mistrzów teatru, tańca i muzyki, czyli występy najlepszych w Polsce dziecięcych zespołów teatralnych, tanecznych oraz wokalnych. Festiwal to także konkursy ogólnopolskie, które mają roz-

budzić wyobraźnię dzieci i zachęcić je do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Wystawy fotografii, kino młodego widza, karaoke, kiermasze księzek i rękodziela, szrudlarze, klauni, karykaturzyści, warsztaty, gry i zabawy dla dzieci, teatr kulinarny, wesole miasteczko, a także barwny korowód postaci bajkowych.

Więcej informacji na stronie internetowej

www.matolek.pl

Oblęgorek – Muzeum Henryka Sienkiewicza

Oblęgorek to malowniczo położona wieś w powiecie kieleckim, znana głównie dzięki muzeum poświęconemu polskiemu nobliście – Henrykowi Sienkiewiczowi. Muzeum znajduje się w eklektycznym pałacyku z 1895 r., zakupionym ze składek społeczeństwa i ofiarowanym Sienkiewiczowi na 25-lecie jego pracy twórczej. Pisarz mieszkał tu okresowo wraz z rodziną w latach 1902-1914. We wnętrzach zgromadzono eksponaty związane z życiem pisarza, jego dorobkiem oraz epoką, w której tworzył. Pałacyk stoi w starym parku, wśród sadów

**Muzeum Henryka Sienkiewicza
w Oblęgorku**
26-067 Strawczyn
tel. 041 303 04 26
www.muzeumkielce.net

i lasów, górując nad okolicą okrągłą wieżą. Od frontu zwieńczony jest charakterystycznym kamiennym husarzem. Dom noblisty zachował atmosferę dawnych lat. Na parterze odtworzono wygląd i układ poszczególnych pokoi, tak aby oddawały charakter mieszkania z czasów sienkiewiczowskich.

Busko-Zdrój i Solec-Zdrój

Uzdrowiska w Busku i Solcu-Zdroju uważane są za jedne z najlepszych w kraju ze względu na bogactwo posiadanych wód leczniczych i oferowanych zabiegów rekonwalescencyjnych.

W uzdrowiskach buskich przy pomocy wody siarczkowej i jodkowo-bromkowej leczy się choroby układu krążenia, narządy ruchu, układu vegetatywnego, choroby skóry oraz kobiece. Pierwszy zakład kąpielowy w Busku – obecne sanatorium „Marconi” – został uruchomiony 1 czerwca 1836 r. i tę datę uważa się za początek kurortu. Podstawą kuracji są kąpiele siarczkowe i kuracja pitna. Uzupełnieniem

tradycyjnej hydroterapii są liczne zabiegi fizjoterapeutyczne wraz z wykorzystaniem najnowocześniejszej aparatury medycznej m.in. aquamassage, vacumed, platforma wibracyjna czy też leczenie zimnem w komorach kriogenicznych. Oprócz zabiegów leczniczych można skorzystać z zabiegów upiększających i odmładzających typu SPA i Wellness (kapsuła młodości, kąpiele i okłady błotem z Morza Martwego, masaże, grota solno-jodowa).

Uzdrowisko Solec-Zdrój pochwalić się może najsilniejszymi wodami leczniczymi w Polsce, o dużym stężeniu związków siarki dwuwartościowej i wysokiej mineralizacji.

„Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A.
ul. F. Rzewuskiego 1
28-100 Busko-Zdrój
tel. 041 370 32 00
tel./fax 041 378 41 54
www.uzdrowisko-busko-zdroj.com.pl
Sanatorium „Włókniarz”
ul. Rokosza 1, 28-100 Busko-Zdrój
tel. 041 378 10 16, fax 041 378 10 18
www.wlokniaz.pl
Uzdrowisko Solec-Zdrój Sp. z o.o.
ul. 1 Maja 1, 28-131 Solec-Zdrój
tel./fax: 041 377 60 17, 041 377 60 61
www.uzdrowiskosolec.pl

R E K L A M A

TargiKielce

Nasze doświadczenie - Twój sukces.

15 LAT

NA RYNKU TARGOWYM

Ponad 40 wystaw rocznie

**Konferencje i seminaria
branżowe**

Międzynarodowe kontakty

TU TRZEBA BYĆ !!!

Targi Kielce: 25-672 Kielce, ul. Zakładowa 1
tel. 41/36 51 222, fax 34 56 261, e-mail: biuro@targikielce.pl

www.targikielce.pl

Jaskinia Raj – raj na ziemi

Podróżując po regionie świętokrzyskim, wystarczy skręcić z trasy E77 z Krakowa do Kielc, by znaleźć się w Raju – najpiękniejszej jaskini w Polsce. Jaskinia Raj jest typową jaskinią krasową rozwiniętą w wapieniach. Choć niewielka, wyróżnia się wśród polskich jaskiń bogatą i dobrze zachowaną szatą naciekową. Przez wieki natura stworzyła pod ziemią zapierający dech w piersiach kompleks korytarzy i komnat, przyozdobionych setkami stalagmitów i stalaktytów, stalagnatów oraz pizoidów o różnorodnych kształtach i formach. Raj należy do nielicznych w kraju jaskiń oświetlonych elektrycznie (oświetlenie światłowodowe) i udostępnionych do zwiedzania pod opieką przewodnika.

Specjalnie dla turystów udostępniona została do zwiedzania 180-metrowa podziemna trasa turystyczna ukazująca ten unikalny, podziemny świat. Przy wejściu do jaskini można zobaczyć wystawę z odtworzonym obozowiskiem rodziny neandertalskiej z trzema naturalnej wielkości postaciami szczątkami prehistorycznych zwierząt oraz pozostałościami krzemienych narzędzi człowieka neandertalskiego.

Jaskinia Raj

26-060 Chęciny
tel./fax 041 346 55 18
tel. 041 366 30 15, fax 041 366 44 14
www.jaskiniaraj.pl

Wiślica – kolebka państwa polskiego

Licząca ponad 1000 lat Wiślica to jedna z najstarszych miejscowości w Polsce. Najcenniejszym zabytkiem miasteczka jest jednak gotycka kolegiata, dziś Bazylika Mniejsza. Dzięki romańsko-gotyckiej figurze Matki Bożej, zwanej Madonną Łokietkową z 1300 r., znana jest jako Sanktuarium Matki Bożej Wiślickiej. Pod posadzką gotyckiego kościoła odnaleziono relikty dwóch romańskich świątyń z XII i XIII w. oraz słynną posadzkę wiślicką, tzw. Płytę Orantów datowaną na 1170 r. – unikat w skali europejskiej. Z piętnastowieczną Wiślicą związany był Jan Długosz, kustosz miejscowej kolegiaty, fundator tzw. Domu Długosza i dzwonnicy. Wtedy to świetność przeżywała szkoła wiślicka, z której prawdopodobnie pochodził Jan z Wiślicy, poeta, autor „Bellum Prutenum” (wyd. w 1516 r. w Krakowie), zawierającej opis bitwy grunwaldzkiej. W 1528 r. w Wiślicy rozpoczęto budowę wodociągów miejskich, dzięki czemu powstały tu browary i gorzelnie. Najazd szwedzki i liczne plagi zrujnowały i wyludniły miasto, zaś po upadku powstania styczniowego w 1869 r. Wiślica straciła prawa miejskie i do tej pory ich nie odzyskała.

Muzeum Regionalne – Dom Długosza

ul. Długosza 22, 28-160 Wiślica
tel. 041 379 21 64, 0 508 869 366
www.muzeum.wisllica.pl

Śladem Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego

W powiecie koneckim możemy znaleźć wiele cennych pamiątek przypominających o działalności Stanisława Staszica. W swoistym trójkącie miejscowości (Maleniec, Stara Kuźnica, Sielpia) usytuowane są miejsca ściśle związane z XIX-wieczną myślą techniczną. W największym obecnie kompleksie wypoczynkowym w regionie usytuowane jest Muzeum Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego (filia Muzeum Techniki w Warszawie). Najcenniejszymi eksponatami są tu m.in.: olbrzymie koło napędowe, tokarki, strugarki i prasy o 150-letnim rodowodzie. W Maleńcu nad Czarną zlokalizowany jest zabytkowy zespół walcowni i gwoździarni z początku XIX w. Produkowano w nim gwoździe cięte, topaty i okucia okienne. W Starej Kuźnicy nad rzeką Młynkowską

Muzeum Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego

Sielpia 33, 26-200 Końskie
tel. 041 372 02 93

Zabytkowy Zakład Hutniczy

Maleniec 54, 26-242 Ruda Maleniecka
tel. 041 373 11 42
www.zzhmaleniec.republika.pl

znajduje się zabytkowa kuźnia z układem wodnym z XVIII w. – jedyna w Polsce zachowana w pierwotnej postaci. W jej wnętrzu można zobaczyć wiele narzędzi kowalskich służących do wyrabiania produktów metalowych. Wymienione obiekty wykorzystywały siłę znajdujących się w pobliżu rzek. Do dzisiaj można uruchomić maszyny, by zobaczyć, jak wyglądała praca w minionych czasach.

R E K L A M A

AS
CMIELÓW

Pierwsze w Polsce Żywe Muzeum Porcelany w Cmielowie

ZAPRASZA

Muzeum czynne:
od poniedziałku do soboty
w godz. 8.00 - 17.00

REZERWACJA BILETÓW

Fabryka Porcelany AS Cmielów
ul. Sandomierska 243, 27-440 Cmielów
tel./fax. 0-15 8612021, www.as.cmielow.com.pl

WYBRANE IMPREZY PLENEROWE

Region świętokrzyski to nie tylko zabytki, muzea, urzekająca przyroda, ale też niezapomniane spotkania i zabawa podczas cyklicznych, licznie organizowanych imprez plenerowych. Oto najciekawsze z nich:

MAJ

26-27.05. Turniej Rycerski „O szablę Krzysztofa Baldwina Ossolińskiego”, ruiny zamku Krzyżtopór w Ujeździe. Zobaczyć można m.in. pojedynki rycerskie, pokazy sprawności bojowej kuszników, fechtunku, musztry wojskowej, żywych szachów, tańców dworskich. Wieczorową porą niezapomnianych wrażeń dostarczy inscenizacja bitwy ze Szwedami. Zamek Krzyżtopór w Ujeździe, tel. 015 860 11 33, www.krzyztopor.pl

CZERWIEC

3.06. Wytopki Ołowiu, Park Etnograficzny w Tokarni. Główną atrakcją imprezy jest wytop ołowiu, bicie pamiątkowych monet, pokaz wypalania dziegiu i smoty drzewnej oraz produkcji węgla drzewnego. Wytopkom Ołowiu towarzyszą kiermasze rękodzieła i sztuki ludowej, występy kapel ludowych. Park Etnograficzny – Skansen w Tokarni, tel. 041 344 92 97, www.mwk.com.pl

16-17.06. Ogólnopolski Festiwal Kultury Dziecięcej, Festiwal Bajki i Zabawy w „rodzinnej miejscowości” Koziołka Matołka – Pacanowie. Na festiwal składa się wiele atrakcji i występów z udziałem gwiazd, liczne teatryki, spektakle, kiermasze. Niebawale przeniesienie w bajkowy świat zarówno dla dzieci, jak i rodziców. Europejskie Centrum Bajki, tel. 041 376 50 88, www.pacanow.eu

17.06. Spotkania z Kulturą Żydowską, Chmielnik. Impreza ma na celu przybliżenie kultury i obyczajów małych miasteczek Ziemi Świętokrzyskiej – Chmielnika, Pińczowa, Działoszyc, Szydłowa, których historia ściśle związana jest ze społecznością żydowską. W programie m.in. koncerty, tańce i śpiewy żydowskie, wystawy fotografii i malarstwa oraz przedstawienia i inscenizacje z życia żydowskich mieszkańców. UMIG Chmielnik, tel. 041 354 32 73, www.chmielnik.com

30.06.-1.07. Międzynarodowy Turniej o Miecz Zawiszy Czarnego, Sandomierz. Turniej organizowany jest co roku przez Chórągw Rycerstwa Ziemi Sandomierskiej. Stanowi nie lada atrakcję dla turystów. Teatr ognia, potyczki wojsk polskich i krzyżackich oraz turnieje łucznicze i pokaz żywych szachów to tylko niektóre z atrakcji odbywających się na sandomierskim dziedzińcu zamkowym. Urząd Miejski w Sandomierzu, tel. 015 644 01 00, www.sandomierz.pl

LIPIEC

21-22.07. Kuźnice Koneckie, festiwal technologiczno-turystyczny organizowany na terenie Muzeum Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego w Sieli, Starej Kuźnicy oraz Zabytkowego Zakładu Walcowni Hutniczego w Maleńcu. Impreza popularyzująca dziedzictwo kulturowe Staropolskiego Okręgu Przemysłowego oraz ukazująca nowe funkcje i możliwości wykorzystania unikatowych zabytków techniki. Starostwo Powiatowe w Końskich, tel. 041 372 41 34, www.powiat.konskie.pl

SIERPIEŃ

18-19.08. Dymarki Świętokrzyskie w Nowej Słupi. Podczas imprezy zobaczyć można ciekawy proces wytopu żelaza w piecach dymarskich metodą sprzed 2000 lat. Liczne pokazy dawnych technik wykonywania odlewów z brązu i srebra, warsztaty tkackie, garncarskie, produkcja dziegiu, a także pokaz uzbrojenia oraz metod walk barbarzyńców i wojsk Imperium Rzymskiego są idealnym dopełnieniem tej imprezy. Świętokrzyskie Stowarzyszenie Dziedzictwa Przemysłowego, tel. 041 344 52 91, www.dymarki.pl

18-19.08. Święto Śliwki w Szydłowie. Prezentacja bogatych walorów smakowych śliwek oraz różnych metod jej przetwarzania, występy zespołów folklorystycznych oraz kiermasz rękodzieła ludowego. Urząd Gminy Szydłów, tel. 041 354 51 25, www.szydlow.pl

WARTO WIEDZIEĆ

Położenie

Województwo świętokrzyskie położone jest w centralnej części kraju, na obszarze obejmującym: Wyżynę Kielecką, Nieckę Nidziańską i wschodnią część Wyżyny Przedborskiej. Charakterystycznym elementem województwa są Góry Świętokrzyskie stanowiące centrum Wyżyny Kieleckiej. Góry wpływają na klimat regionu, zaostrzając go. Przez Świętokrzyskie przepływają rzeki: Wisła, Pilica, Nida, Nidzica, Lubrzanka, Kamienna, Czarna Włoszczowska, Czarna Konecka, Czarna Staszowska, Wschodnia i wiele mniejszych.

Walory naturalne

Blisko 70% powierzchni województwa świętokrzyskiego objęte jest różnymi formami ochrony, w związku z występującymi tu okazami chronionej flory i fauny W centralnej części Gór świętokrzyskich utworzono Świętokrzyski Park Narodowy, obejmujący m.in. pasmo Łysogór (najwyższe szczyty: Łysica – 612 m n.p.m. i Łysa Góra, zwana też Świętym Krzyżem – 595 m n.p.m.). Na terenie województwa znajdują się ponadto 9 parków krajobrazowych i 11 obszarów chronionego krajobrazu.

Turystyka

Region świętokrzyski jest niezwykle atrakcyjny turystycznie.

Oprócz walorów przyrodniczych, turystów przyciągają także unikatowe w skali Europy ślady zbiorowego osadnictwa z okresu neolitu i paleolitu oraz epoki żelaza, o charakterze górniczo-przemysłowym. Duże zainteresowanie wzbudzają też zabytkowe miasta i miasteczka, imponujące budowle sakralne i pozostałości średniowiecznych warowni zamkowych. Na miłośników turystyki aktywnej czekają świetnie przygotowane szlaki piesze i rowerowe, stadniny koni, wypożyczalnie sprzętu kajakowego.

Komunikacja

Region świętokrzyski zajmuje szczególne miejsce na mapie geograficznej i gospodarczej Polski. Województwo leży na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych kraju, w niewielkiej odległości od największych polskich aglomeracji oraz blisko granicy ze Słowacją i Ukrainą. Głównym węzłem komunikacyjnym (drogowym i kolejowym) są Kielce – stolica województwa i największe miasto regionu.

Największe miasta

Kielce (208 193 mieszkańców), Ostrowiec Świętokrzyski (74 211), Starachowice (53 337), Skarżysko Kamienna (49 416), Sandomierz (25 160).

INFORMACJA TURYSTYCZNA

Centrum Informacji Turystycznej
ul. Ściegiennego 2 (Wojewódzki Dom Kultury)
25-033 Kielce
tel./faks 041 361 80 57, 348 00 60
www.swietokrzyskie.pl

Punkt Informacji Turystycznej Gminy Nagłowice
Dworek Mikołaja Reja, ul. Kacpra Walewskiego 7,
28-362 Nagłowice
tel. 041 381 45 70, faks 381 49 21
www.naglowice.glt.pl

Punkt Informacji Turystycznej
Pl. Niepodległości 1 (Dworzec PKP I p.)
25-506 Kielce
tel./faks 041 345 86 81, 367 64 36
www.um.kielce.pl/turystyka

Punkt Informacji Turystycznej
Świętokrzyski Oddział PTTK w Kielcach
ul. Sienkiewicza 29, 25-007 Kielce
tel. 041 344 77 43, faks 344 59 14
www.pttkkielce.pl

Centrum Informacji Turystycznej
ul. Partyzantów 17, 26-004 Bieliny
tel. 041 302 50 89
www.bieliny.pl

Punkt Informacji Turystycznej
Oddział PTTK w Opatowie
Pl. Obrońców Pokoju 18, 27-500 Opatów
tel. 015 868 27 78
www.pttkopatow.free.ngo.pl

Punkt Informacji Turystycznej
Klub „Baftek”
Bałtów 55, 27-423 Bałtów
tel. 041 264 12 93
www.bałtow.info

Punkt Informacji Turystycznej
ul. Świętokrzyska 18, 26-006 Nowa Słupia
tel. 041 317 76 26, 317 70 13
www.nowaslupia.pl

Punkt Informacji Turystycznej
Oddział PTTK w Końskich
ul. Zamkowa 7, 26-200 Końskie
tel. 041 372 31 70
www.pttkkonskie.pl

Oddział PTTK im. Stanisława Jeżewskiego
Al. 3 Maja 5, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
tel. 041 265 25 24
e-mail: pttkostrowiec@xl.wp.pl

Centrum Informacji Turystycznej Poniądza
ul. Piłsudskiego 2, 28-400 Pińczów
tel./faks 041 357 54 04, 357 24 72
www.pinczow.com.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Sandomierzu
Oddział PTTK
ul. Rynek 12, 27-600 Sandomierz
tel. 015 832 23 05, tel./faks 832 26 82
www.pttk-sandomierz.pl

Oddział Miejski PTTK
ul. Słowackiego 25, 26-110 Skarżysko-Kamienna
tel. 041 253 15 42
biuro czynne: pon., śr., czw. w godz. 17.00-19.00

Oddział PTTK im. J. Głowackiego
ul. Krywki 1, 27-200 Starachowice
tel. 041 274 62 68

Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego
ul. Ściegiennego 2, 25-033 Kielce
tel. 041 348 00 60
www.swietokrzyskie.pl

Kielce

Kielce - położone w sercu Gór Świętokrzyskich stanowią turystyczne centrum województwa świętokrzyskiego. Miasto jest również ośrodkiem kulturalnym, a także miejscem geologicznych osobliwości. Miasto charakteryzuje się znacznymi różnicami poziomów: od 260 do 400 m i jako jedyne w Europie posiada w swych granicach wielką różnorodność formacji geologicznych. Na terenie Kielc znajduje się pięć **rezerwatów przyrody**: Ślichowice, Kądzelnia, Wietrznia, Biesak (przyroda nieożywiona) oraz Karczówka - rezerwat krajobrazowy.

Korzystne położenie geograficzne, sieć komunikacyjna oraz sąsiedztwo największych aglomeracji w kraju sprawia, że można tu nie tylko bezpiecznie lokować swój kapitał, ale także aktywnie wypoczywać. Ścieżki rowerowe, liczne wyciągi narciarskie, ośrodki jazdy konnej, malownicze szlaki turystyczne gwarantują turystom niezapomniane przeżycia. Miasto jest także znanym ośrodkiem wystawienniczo - targowym.

KIELCE są kulturalnym sercem Regionu Świętokrzyskiego. To ważny ośrodek, w którym przez cały rok odbywają się imprezy przyciągające tysiące ludzi spragnionych kultury i rozrywki na wysokim poziomie. Od lat niezmiennym powodzeniem cieszą się organizowane w Kielcach: **Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej, Festiwal Muzyki Organowej, Muzyki Gitarowej, "Jeunesses Musicales"** czy wreszcie **Zaduszki Jazzowe**.

W naszym mieście organizowane są: Ogólnopolski Niezależny Przegląd Form Dokumentalnych „**NURT**”, międzynarodowe plenery fotograficzno-plastyczne „**Art-Eko**”, liczne przeglądy i koncerty. W czerwcu odbywa się **Święto Miasta** - to doskonała okazja do uczestnictwa w różnych formach rozrywki, od koncertów z udziałem gwiazd polskiej piosenki, poprzez wystawy prac kieleckich twórców, festyny, pokazy i zawody sportowe.

Każdy znajdzie coś dla siebie w bogatej ofercie dwóch teatrów, filharmonii, kilku muzeów, galerii, licznych domów kultury i klubów studenckich. Twórcy mają tu swoje szanse, a menadżerowie muszą wiedzieć, że w Kieleckim Centrum Kultury można wystawić i zagrać wszystko - od opery, operetki, baletu, dramatu po koncerty rockowe. I to się gra!

Zapraszam do odwiedzenia naszego Miasta.

Muzeum Zabawek i Zabawy

Dom Środowisk Twórczych

Amfiteatr Kądzelnia

Kieleckie Centrum Kultury

Festiwal Katarzyniarzy

Informacja Turystyczna
Urząd Miasta w Kielcach
Plac Niepodległości 1
(I-sze piętro Dworca PKP)
25-506 Kielce
tel. (0-41) 36-76-436
tel./fax (0-41) 345-86-81

informacja.turystyczna@um.kielce.pl

www.um.kielce.pl/turystyka